

Expunerea de motive

privind Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal și a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ

I. Introducere

Bucureștiul, în calitatea sa de capitală a României și cel mai mare centru urban al țării, se confruntă cu o serie de provocări urbanistice și administrative de o complexitate fără precedent, care necesită o abordare integrată, strategică și eficientă în gestionarea resurselor financiare pentru a asigura dezvoltarea sa armonioasă și sustenabilă în contextul competitiv al capitalelor europene. Fragmentarea actuală a procesului decizional și a gestionării bugetelor între Primăria Generală și cele șase primării de sector a condus, de-a lungul timpului, la ineficiențe majore în alocarea resurselor, disparități semnificative în dezvoltarea urbană între diferitele zone ale orașului, precum și la o incapacitate cronică de a implementa proiecte de anvergură care să răspundă nevoilor reale ale cetățenilor și să proiecteze Bucureștiul în liga capitalelor europene moderne și competitive.

În acest context, prezentul proiect de lege propune o reformă fundamentală și necesară în modul de alocare și gestionare a resurselor financiare în București, urmărind modelul bugetului unitar implementat cu succes în numeroase capitale și metropole europene, un model care și-a dovedit eficacitatea în abordarea provocărilor urbane complexe și în asigurarea unei dezvoltări coerente și echilibrate la nivelul întregului oraș.

II. Necesitatea și oportunitatea proiectului de lege

1. Lipsa unei viziuni unitare în dezvoltarea urbană

Situația actuală a Bucureștiului, caracterizată prin fragmentarea administrativă și bugetară între Primăria Generală și cele șase sectoare, a condus la o dezvoltare urbană haotică, marcată de contraste puternice și lipsită de o viziune integratoare care să valorifice potențialul real al capitalei. Această stare de fapt se manifestă prin disparități flagrante în calitatea infrastructurii și a serviciilor publice între diferitele zone ale orașului, prin proiecte urbane incoerente care nu se integrează armonios în țesutul urban existent și prin dificultăți majore în implementarea unor politici urbane unitare în domenii cruciale precum mobilitatea urbană, gestionarea spațiilor verzi sau dezvoltarea culturală și economică a orașului.

Experiența capitalelor europene care au adoptat un sistem de buget unitar oferă exemple elocvente de succes în depășirea acestor provocări. Parisul, deși împărțit în 20 de arondismente, beneficiază de o guvernare financiară centralizată prin Primăria Parisului, care a permis implementarea unor proiecte de anvergură precum "Le Grand Paris" - o inițiativă ambițioasă de dezvoltare urbană și de transport public care integrează capitala cu suburbiile sale într-o viziune metropolitană coerentă. Berlinul, în urma reunificării, a adoptat o abordare centralizată în gestionarea bugetului municipal, ceea ce a facilitat o dezvoltare

echilibrată a fostelor părți de est și de vest, rezultând într-o integrare urbană de succes și în implementarea unor proiecte emblematice de regenerare urbană, precum transformarea fostului aeroport Tempelhof într-un parc urban de dimensiuni impresionante, beneficiind întregul oraș.

2. Ineficiența în utilizarea resurselor

Autonomia financiară excesivă a sectoarelor din București, în absența unor mecanisme eficiente de coordonare și planificare strategică la nivelul întregului oraș, a generat o serie de ineficiențe sistemice în utilizarea resurselor publice, cu consecințe negative asupra calității vieții cetățenilor și asupra competitivității capitalei în context european. Aceste ineficiențe se manifestă prin duplicarea costisitoare a funcțiilor administrative între Primăria Generală și primăriile de sector, prin pierderea oportunităților de a realiza economii de scală în achizițiile publice, prin investiții redundante în infrastructură și servicii publice care ar putea fi optimizate printr-o abordare integrată, precum și prin dificultăți în coordonarea și optimizarea utilizării activelor publice la nivelul întregului oraș.

Capitalele europene care au adoptat sisteme de buget unitar oferă exemple inspiratoare de eficientizare a cheltuielilor publice și de maximizare a impactului investițiilor urbane. Viena, prin implementarea unui sistem de bugetare participativă centralizat, a reușit să aloce resursele într-un mod mai eficient și mai adaptat nevoilor reale ale comunităților, conducând la economii semnificative și la o creștere a satisfacției cetățenilor față de serviciile publice. Amsterdam, prin programul său inovator "Amsterdam Smart City", coordonează centralizat investițiile în tehnologie și inovație urbană, maximizând eficiența și impactul resurselor investite în proiecte de smart city care îmbunătățesc calitatea vieții și sustenabilitatea urbană.

3. Dificultăți în implementarea proiectelor majore

Fragmentarea administrativă și bugetară actuală a Bucureștiului a rezultat într-o incapacitate cronică de a implementa proiecte majore de infrastructură și dezvoltare urbană care să răspundă provocărilor complexe ale unui oraș în continuă creștere și transformare. Această situație se manifestă prin întârzieri semnificative și costuri crescute în proiectele de infrastructură care traversează mai multe sectoare, prin coordonarea deficitară în gestionarea traficului și a transportului public la nivelul întregului oraș, prin abordări inconsistente în planificarea urbană și autorizarea construcțiilor care afectează coerența dezvoltării urbane, precum și prin dificultăți majore în implementarea unor soluții integrate pentru probleme critice precum poluarea atmosferică sau gestionarea eficientă a deșeurilor.

Experiența capitalelor europene care operează cu bugete unitare demonstrează capacitatea de a aborda cu succes astfel de provocări complexe. Madrid, prin proiectul său emblematic "Madrid Río", a reușit să transforme o autostradă urbană într-un parc linear de 10 kilometri, revitalizând întreaga zonă riverană a orașului, datorită unei viziuni integrate și a unei finanțări coordonate la nivelul întregului oraș. Copenhaga, prin strategia sa comprehensivă de dezvoltare a rețelei de piste pentru biciclete, care acoperă uniform întregul teritoriu urban, a reușit să devină un model global de mobilitate sustenabilă, beneficiind de o planificare și o finanțare centralizată care au asigurat coerența și continuitatea proiectului în toate zonele orașului.

4. Necesitatea creșterii transparenței și responsabilității

Sistemul actual de gestionare fragmentată a bugetelor în București face extrem de dificilă monitorizarea comprehensivă a cheltuielilor publice la nivelul întregului oraș, evaluarea obiectivă a eficienței și impactului investițiilor publice, asigurarea unei distribuții echitabile a resurselor între diferitele zone ale capitalei, precum și implicarea reală și informată a cetățenilor în procesul decizional privind alocarea resurselor publice. Această lipsă de transparență și de responsabilitate unitară conduce la o erodare a încrederii publice în administrația locală și la o percepție de inechitate în dezvoltarea diferitelor zone ale orașului.

Capitalele europene care au adoptat sisteme de buget unitar oferă exemple remarcabile de îmbunătățire a transparenței și a responsabilității în gestionarea fondurilor publice. Helsinki, prin implementarea platformei inovatoare "Helsinki Region Infoshare", a reușit să centralizeze și să facă publice datele despre toate aspectele guvernantei urbane, inclusiv bugetele și cheltuielile, oferind cetățenilor și experților o imagine completă și actualizată asupra finanțelor orașului. Barcelona, prin inițiativa sa de pionierat "Decidim Barcelona", a creat o platformă digitală care permite cetățenilor să participe direct și informat la deciziile privind alocarea bugetului municipal, crescând astfel transparența, implicarea civică și legitimitatea deciziilor de investiții publice.

5. Aliniere la practicile europene de guvernare urbană

Numeroase capitale și orașe mari europene au adoptat în ultimele decenii sisteme centralizate de guvernare urbană și bugete unitare, recunoscând necesitatea unei abordări integrate pentru a face față provocărilor complexe ale dezvoltării urbane în secolul XXI. Aceste sisteme s-au dovedit esențiale în facilitarea planificării strategice pe termen lung, în îmbunătățirea coordonării între diferitele departamente și servicii urbane, în asigurarea unei distribuții mai echitabile a resurselor și serviciilor în toate zonele orașului, precum și în creșterea competitivității și atractivității acestor orașe la nivel internațional.

Londra oferă un exemplu elocvent în acest sens: deși are 32 de boroughs (echivalentul sectoarelor), metropola britanică beneficiază de o guvernare centralizată prin Greater London Authority, care coordonează aspecte critice precum transportul, planificarea strategică și dezvoltarea economică, operând cu un buget unitar care permite abordarea integrată a provocărilor metropolitane. Stockholm, prin abordarea sa integrată în gestionarea resurselor, în special în domeniul sustenabilității urbane, demonstrează capacitatea unui buget centralizat de a implementa proiecte complexe de regenerare urbană la scară mare. Programul "Stockholm Royal Seaport" este un exemplu de succes al acestei abordări, transformând o fostă zonă industrială într-un cartier model de sustenabilitate și inovație urbană, beneficiind de o planificare și o finanțare coordonate la nivelul întregului oraș.

III. Principalele prevederi ale proiectului de lege

Proiectul de lege propune o serie de modificări și completări legislative menite să reformeze fundamental modul de gestionare a resurselor financiare în București, aducându-l în linie cu cele mai bune practici europene:

1. Centralizarea deciziilor financiare la nivelul Consiliului General al Municipiului București (CGMB), conferind acestui for autoritatea de a aproba repartizarea veniturilor între bugetul municipiului și bugetele sectoarelor, asigurând astfel o distribuție strategică și echitabilă a resurselor în funcție de nevoile și prioritățile de dezvoltare ale întregului oraș.
2. Stabilirea unor criterii transparente și obiective pentru alocarea resurselor între sectoare, bazate pe indicatori de performanță, nevoi reale de dezvoltare și potențialul de a contribui la obiectivele strategice ale capitalei.
3. Introducerea unor mecanisme robuste de monitorizare și evaluare a eficienței noului sistem, inclusiv obligativitatea CGMB de a prezenta rapoarte anuale detaliate privind impactul centralizării bugetare asupra dezvoltării urbane și a calității vieții în București.
4. Prevederi pentru asigurarea flexibilității în situații de urgență, permițând realocări rapide de resurse pentru a răspunde eficient la crize sau oportunități neprevăzute, menținând în același timp controlul și transparența necesare.
5. Măsuri concrete pentru consolidarea capacității administrative a Primăriei Generale, incluzând programe de formare profesională și restructurări organizaționale menite să asigure gestionarea eficientă a responsabilităților extinse în noul sistem centralizat.
6. Implementarea unor mecanisme avansate pentru asigurarea transparenței și participării publice în procesul de alocare a resurselor, inclusiv platforme digitale de consultare și bugetare participativă la nivelul întregului oraș.

IV. Impactul socio-economic anticipat

Implementarea acestui proiect de lege promite să genereze un impact socio-economic profund și pozitiv pentru București și locuitorii săi:

1. O dezvoltare urbană mai echilibrată și coerentă, reducând disparitățile actuale între sectoare și creând un oraș mai unitar și mai atractiv atât pentru locuitori, cât și pentru investitori și turiști.
2. Eficientizarea semnificativă a cheltuielilor publice prin eliminarea duplicărilor, realizarea de economii de scală și o mai bună coordonare a investițiilor, eliberând astfel resurse pentru proiecte strategice de anvergură.
3. Accelerarea implementării proiectelor majore de infrastructură și dezvoltare urbană, cum ar fi extinderea rețelei de metrou, modernizarea sistemului de transport public de suprafață sau crearea de noi spații verzi și zone de agrement la scara întregului oraș.

4. Creșterea substanțială a atractivității Bucureștiului pentru investiții străine directe și talente creative, prin capacitatea sporită de a oferi o viziune coerentă de dezvoltare și un mediu urban de calitate superioară.

5. Îmbunătățirea semnificativă a calității și accesibilității serviciilor publice în toate sectoarele orașului, de la educație și sănătate până la infrastructura de transport și facilitățile culturale.

V. Implicații bugetare

Deși implementarea noului sistem va necesita o reorganizare administrativă inițială, se anticipează că aceste costuri vor fi mai mult decât compensate pe termen mediu și lung prin eficientizarea semnificativă a cheltuielilor publice, eliminarea duplicărilor și capacitatea sporită de a atrage și gestiona eficient fonduri europene și alte surse de finanțare externă pentru proiecte de dezvoltare urbană.

VI. Consultări efectuate

În elaborarea acestui proiect de lege, s-a desfășurat un amplu proces de consultare care a implicat autoritățile locale, experți în administrație publică și urbanism, asociații ale societății civile, reprezentanți ai mediului de afaceri și ai comunității academice, precum și cetățeni interesați. Această abordare participativă a asigurat că proiectul de lege reflectă atât cele mai bune practici internaționale, cât și nevoile și aspirațiile specifice ale comunității bucureștene.

VII. Concluzie

Acest proiect de lege reprezintă o reformă esențială și urgentă pentru viitorul Bucureștiului, aducând guvernanta financiară a capitalei în linie cu cele mai avansate practici europene de management urban. Prin adoptarea unui sistem de buget unitar, Bucureștiul va fi în sfârșit echipat să abordeze provocările urbane complexe ale secolului XXI, să-și îmbunătățească semnificativ eficiența administrativă și să ofere o calitate a vieții comparabilă cu cea din capitalele europene de top.

Experiența bogată a capitalelor europene care au implementat sisteme similare demonstrează fără echivoc că un buget unitar și o guvernanta financiară centralizată pot conduce la o dezvoltare urbană mai coerentă, mai eficientă și mai echitabilă, transformând orașe fragmentate în metropole competitive și prietenoase cu cetățenii. Adoptarea acestei legi va marca, fără îndoială, un punct de cotitură în evoluția Bucureștiului, deschizând calea către un viitor urban mai inteligent, mai verde, mai prosper și mai incluziv pentru toți locuitorii săi.

În lumina argumentelor prezentate și a exemplelor convingătoare din experiența europeană, vă solicităm să aprobați acest proiect de lege, investind astfel în transformarea Bucureștiului într-o capitală europeană modernă, competitivă și cu adevărat demnă de secolul XXI. Este momentul să oferim Bucureștiului și bucureștenilor șansa reală de a-și valorifica potențialul

imens și de a se alătura clubului select al marilor metropole europene care definesc standardele de excelență în dezvoltarea urbană și calitatea vieții.

Este esențial de subliniat că acest proiect de lege este inspirat de inițiativa primarului general Nicușor Dan de a organiza un referendum consultativ pe tema centralizării autorizărilor în construcții și a gestionării unitare a bugetului Bucureștiului. Prin această propunere legislativă, ne propunem să oferim un cadru legal prompt și eficient pentru operaționalizarea voinței cetățenilor, imediat ce va deveni evident că bucureștenii împărtășesc această viziune de dezvoltare urbană integrată și eficientă. Astfel, prezentul proiect de lege se dorește a fi un instrument proactiv, pregătit să transforme rapid aspirațiile cetățenilor într-o realitate administrativă și urbanistică pentru un București mai coerent, mai eficient și mai prosper.

Inițiator,

Dragoș - Cătălin Tenjiță - Deputat ales în circumscripția 42, București